

Noticiari del mes d'octubre

Xalet d'Ull de Ter.—Com és de costum tots els anys, a mitjans del mes de setembre fou tancat el Xalet d'Ull de Ter, com a termini de la temporada estiuenca.

Des d'aquell dia ha quedat establert el règim d'hivern, el qual es mantindrà fins el dia 15 de juliol de l'any vinent. Per tant, els excursionistes que durant el període hivernenc vulguin utilitzar els serveis de refugi que presta l'esmentat Xalet, hauran de dirigir-se al CENTRE, amb sis dies d'anticipació, per tal de recollir les corresponents contrasenyes, mitjançant el pagament de la quota individual de 3 ó 5 pessetes, segons siguin o no socis del mateix.

El nombre d'excursionistes que han passat pel Xalet durant la temporada estiuenca de 1931, és el següent: socis, 38; no socis, 173; transeünts, 89; o sigui, en conjunt, 300 persones, de les quals hi pernoctaren 211.

Xalet de La Renclusa.—A finals del mateix mes, acabada ja la temporada d'estiu, fou tancat també el Xalet de La Renclusa. Com de costum resta obert el refugi lliure, degudament proveït de palla i llenya en quantitat suficient per a la temporada d'hivern.

Exposició del Llibre Montserratí.—El CENTRE fou invitat pel Rd. P. Abat de Montserrat a concórrer al solemne acte de la inauguració de l'Exposició del Llibre Montserratí, la qual tingué lloc la tarda del diumenge dia 20 de setembre.

Portaren la representació de la nostra entitat els senyors Francesc Blasi i Josep M.ª Guilera, els quals assistiren a la documentadíssima conferència que Dom Anselm M.ª Albareda va donar sobre el llibre a Montserrat. Després, els invitats es traslladaren al claustre romànic, al voltant del qual era aplegada una mostra dels molts tresors bibliogràfics que enriqueixen la biblioteca del monestir.

IV Congrès Internacional de Geografia. París, 1931.—D'acord amb la decisió de la «Unió Geogràfica Internacional» reunida a Cambridge en 1928, el IV Congrès Internacional de Geografia s'ha celebrat a París, la segona quinzena de setembre darrer. El primer Congrès tingué lloc a Filadèlfia abans de la guerra; el Congrès d'El Cairo es reuní en 1925; el darrer fou a Cambridge, en 1928.

De l'organització del Congrès de París ha tingut cura el Comitè Nacional de Geògrafs francesos. La seu de la reunió ha estat l'Institut de Geografia, però a l'Institut Henri-Poincaré i a l'Institut d'Estudis Hispànics, dependents de la Universitat de París i adjunts a l'Institut de Geografia, se celebraren també gran nombre de sessions.

La presidència del Congrès quedà integrada pel general Bourgeois, president de la Unió Geogràfica Internacional; el professor Emm. de Martonne, secretari del Congrès, i director de l'Institut de Geografia; el general Vacchelli, Mr. I. Bowman, Brig. Winterbotham i Mr. E. Romer, vice-presidents de la Unió Geogràfica Internacional.

Prop d'un miler de congressistes es reuniren; uns cinquanta eren els països representats. Pel nombre d'inscrits destaquen: França (275), Anglaterra (85), Estats Units (70), Itàlia (70), Bèlgica (40), Polònia (35), Suïssa (30) i Xecoeslovàquia (25). En aquest Congrès Internacional de Geografia tan solament uns 15 membres representaven Espanya, dels quals cap no pertanyia al professorat de les nostres Universitats i Instituts Nacionals d'Ensenyança. Els únics centres d'ensenyament representats foren les Universitats de Madrid i de Saragossa.

El Dr. J. M. Torroja, secretari general de la Societat de Geografia de Madrid, portava, junt amb els doctors Otó i Rafael de Buen, de l'Institut Espanyol d'Oceanografia de Madrid, la representació oficial del Govern de la República. El professor i diputat a Corts En M. Santaló, de l'Escola Normal de Girona, aprofitant un breu descans parlamentari, assistí al Congrès i portà la representació del Ministeri d'Instrucció Pública. L'Institut Geogràfic de Madrid estava representat pels enginyers geògrafs senyors H. de Castro, director; L. Ortiz, M. Cifuentes i P. Martínez Cagel. L'Institut Geològic d'Espanya, pels enginyers de mines senyors L. de la Peña, director, i A. Marín. La Societat de Geografia de Madrid, pels senyors J. M. Torroja, A. Merino, J. Dantin Cereceda, M. Riba de Pina. La Universitat de Madrid, pel professor E. Hernández-Pacheco. La Universitat de Saragossa, pel professor Jiménez Soler. L'Escola Normal de Balears, pel professor L. Garcia Sainz, director.

El Govern de la Generalitat de Catalunya manifestà viu interès per aquest Congrés, i delegà els professors senyors Pau Vila i Dr. J. Marcet i Riba, antics directors del Seminari de Geografia de la Mancomunitat de Catalunya, dissolt en 1923, President del CENTRE i Vocal de la Secció de Geografia i Geologia respectivament.

La sala d'Exposició del Congrés, lloc de reunió dels congressistes, era també lloc d'informació geogràfica, per les cartes, obres geogràfiques i material de propaganda editorial. Cridà especial atenció l'exposició dels fascicles i volums publicats de la «Géologie de la Méditerranée Occidentale», amb les tres sèries de la «Géologie des Pays Catalans», «Géologie des Chaînes Bétique & Subbétique» i de la «Géologie des Chaînes Nord-Africaines», com també d'altres publicacions referents a la nostra geologia, gestació en la qual sofrí els difícils anys passats.

Els congressistes reuniren gran nombre de publicacions editades per la Unió Geogràfica Internacional i pel Congrés de Geografia de París. Les sessions tingueren lloc del 18 al 24 de setembre darrer i es presentaren prop de 500 comunicacions, de les quals solament unes 10 fan referència a les terres peninsulars, i d'aquestes la meitat redactades per congressistes estrangers. Les sessions referents a Topografia i Cartografia (125 comunicacions), a Geografia Humana (100), Biogeografia (85), Geografia Física (80) foren les més actives. Les de Geografia Històrica (20) i de Bibliografia i Ensenyament foren menys freqüentades.

Les comunicacions referents a Espanya foren presentades per: H. de Castro (Madrid), *Travaux de l'Institut Géographique de Madrid*; E. Hernández-Pacheco (Madrid), *Rapport du Président de la Commission des terrasses pliocènes et pléistocènes*; J. Marcet i Riba (Barcelona), *Terrasses de la Catalogne*; P. Vila (Barcelona), *Localisation des anciennes industries en Catalogne*; R. de Buen (Madrid), *Coopération de l'Espagne dans les travaux océanographiques*; L. Garcia Sainz (Palma de Mallorca), *Les surfaces rouge-jaunâtres dans le NE. de l'Espagne*.

També fan referència a Espanya les comunicacions següents: F. Nussbaum (Berne), *Surfaces d'aplanissement tertiaire dans les Pyrénées Orientales*; Dr. P. Vosseler (Basel), *Bildung und Zerstörung tertiärer Rumpfflächen (N. W. der Iberischen Halbinsel)*; Max Sorre (Lille), *Le peuplement rural en Espagne*; P. Monbeig (Paris), *Madrid*; P. Vilar, (Paris), *Utilisation des fleuves espagnols au point de vue hydroélectrique*.

S'organitzaren gran nombre d'excursions, abans i després del

Congrés, a diversos indrets de França i Algèria, dirigides per eminents geògrafs francesos, que exposaren l'estat actual dels coneixements geogràfics de França.

El Congrés fou inaugurat el 16 de setembre, al gran amfiteatre de la Sorbona. Fou presidida la sessió inaugural per M. Marius Roustan, ministre d'Instrucció Pública, al qual acompanyaren el mariscal Lyautey; representants dels ministres de la Marina, de les Colònies, d'Obres Públiques, d'Agricultura; el mariscal Franchet d'Esperay, president de la Societat de Geografia de París, així com el general Bourgeois, president de la Unió Geogràfica Internacional, i d'altres personalitats. Com en actes anàlegs la Banda de la Guàrdia Republicana de París oferí el seu concurs, i s'alternaren els discursos amb fragments molt ben executats.

Les tasques del Congrés foren completades amb la visita a un cert nombre d'exposicions de caràcter geogràfic, algunes disposades expressament pel Congrés; l'Exposició de cartes antigues de la Biblioteca Nacional; la del Servei Hidrogràfic de la Marina; el museu de plans en relleu dels invàlids, del Servei Geogràfic de l'Armada; la de la Biblioteca i Museu Condé, al castell de Chantilly, per invitació de l'Institut de França, al qual pertany el Domini de Chantilly. Però especial importància tingué la visita oficial a l'Exposició Colonial Internacional, dirigida per prestigioses personalitats d'innegable vàlua. Seria molt llarg de resumir la visita a tants pavellons visitats, però cal recordar la visita als de la Indoxina, als de l'Àfrica Occidental Francesa, de l'Algèria, de l'Àfrica del Nord, el de Madagascar, el del Congo Belga, dirigida la visita pel professor P. Fourmarier.

A les visites efectuades cal afegir la de l'Aeròdrom de Le Bourget, per tal de fer-se càrrec del Servei Meteorològic, de tanta importància en la navegació aèria, i les instal·lacions foto-aèries Moreau, per al dreçament de plans utilitzant l'aviació. Els visitants reberen el bateig de l'aire, obsequi de la Companyia Aèria Francesa.

La Municipalitat de París, la Societat de Geografia i la presidència del Congrés, com també el Comitè de l'Exposició Colonial, oferiren recepcions als congressistes, amb projecció de films geogràfics, exhibició de dances cambogianes, amb concerts per la Banda de la Guàrdia Republicana.

La sessió de clausura del Congrés fou el 24 de setembre darrer, al gran amfiteatre de l'Institut d'Oceanografia. A la nit s'obsequià a les presidències de les delegacions oficials dels Estats amb un banquet al Claridge, i una recepció general als congres-

sistes tots als Salons del mateix Hotel, i així es clogué el Congrés Geogràfic.

Memòria del Curs 1930-1931

llegida pel senyor Secretari del CENTRE, en la sessió inaugural del Curs de 1931-1932.

Honorables senyors; senyores i senyors:

En complir per primera vegada el precepte reglamentari que, com a Secretari, em correspon, de donar-vos compte de les activitats desplegades pel nostre CENTRE durant el Curs 1930-1931, em plau de fer-ho per dos motius: el primer, per agrair a les nostres dignes autoritats que han volgut honorar-nos amb la seva assistència en aquest acte, i el segon per poder posar de manifest que, malgrat els pocs mitjans econòmics de què disposem, l'entusiasme i la bona voluntat dels nostres socis és més gran cada dia, i que, gràcies a ells, el CENTRE va desenrotllant i engrandint les seves activitats, com podreu veure pel resum que tot seguit tindrè l'honor de llegir-vos.

CONFERÈNCIES.—Les més importants, que han tingut lloc com de costum els divendres, han estat: la donada en l'acte inaugural del Curs 1930-1931 pel senyor Blasi sobre el tema *La comarca del Penedès*. Pel mateix senyor *Holanda pintoresca* i *De Mora d'Ebre a Tortosa passant per Aragó*. El senyor Pujol i Algueró tractà: *Del nostre excursionisme* i *Caires de l'excursionisme*. El senyor Joan Garcia donà compte de *L'esquí a Noruega*. El senyor Duran i Cañameras desenrotllà *La vida material i espiritual al Poble Espanyol de l'Exposició*. L'amic Andreu Espinosa, de la Federació Basco-Navarresa d'Alpinisme, va donar-ne dues sobre *La Arabia pètria* i *El Kibó, negros y más negros*. *Visions alpines, la meua ascensió al Mont Blanc* i *Terres planes vora la mar, Bèlgica i Holanda* foren els temes de les donades pel senyor Narcís Masó, i el senyor Joan Danès va explicar *Tot visitant el Refugi Cèsar A. Torras* i *Tot visitant el Xalet de La Renclusa, l'obra d'En Juli Soler*.

ARXIU FOTOGRÀFIC.—Aquest arxiu, en acabar el curs passat, tenia catalogats 8.928 clixés. Durant el curs va deixar, per a diverses conferències, 1.150 positius i està procedint actualment, ultra a la feina de catalogació de clixés, a la dels fotograts.

SECCIÓ DE FOTOGRAFIA.—Aquesta Secció, integrada per 125 socis, ha seguit treballant per tal d'augmentar la col·lecció de fotografies i, a aquest fi, ha organitzat 25 excursions; les més importants han estat les realitzades a Tortosa i l'illa de Buda; Lleida, Fraga i monestir de Sixena; Montsant, Scala Dei i Falset; Santa Maria d'Oló i Llussanés; santuaris de la Quart i de la Portella; Sant Llorenç dels Piteus i Gòsol.

Ha editat nou fascicles amb les ressenyes de les excursions efectuades. Ha celebrat una exhibició de fotografies de la Vall d'Aran. Ha format part del jurat d'admissió i qualificació del IV Saló de Fotografia de Muntanya. Ha cedit el saló d'exposicions per a diverses exhibicions, a la Secció d'Arqueologia, Secció d'Esports de Muntanya, i al «Club Banco Alemán». Els dijous al vespre, com de costum, ha continuat l'exhibició de diapositius, i, alternades amb aquestes, ha celebrat diverses sessions de cinematografia amateur.

Actualment està organitzant un concurs de fotografies de Montserrat, i el I Concurs Català de Cinematografia d'Aficionat.

SECCIÓ D'ARQUEOLOGIA.—Aquesta Secció inaugurarà el curs el mes de novembre. En aquell acte el senyor Casades i Gramatxes donà una conferència sobre *Una arquitectura nova de 5.000 anys*, relacionant els descobriments fets en la piràmide de Dacour, és a dir, les construccions del Faraó Zoser de la III dinastia, degudes a l'arquitecte Imhotep.

A aquesta seguiren les conferències següents: *Claustres romànics de Catalunya*, pel senyor Colomé; pel senyor Duran i Cañameras *L'escola catalana de l'escultura romànica*; pel senyor Casades *Betlem i el Temple de Salomó*, i *Santa Sofia de Constantinoble*; pel senyor Amades *Folklore dels números*; pel senyor Blasi *Visions d'Hamburg*, *Les excavacions d'Hipona* i *Notes sobre Andalusia arqueològica*; pel senyor Roig i Font *Remuntant el No-guera Pallaresa*; pel senyor Danés i Torras *Cases arqueològicament importants de Santa Coloma i Badalona*, i per Mossèn Baldelló *La música dels Trovadors*.

En el mes de desembre últim organitzà una exposició de 150 reproduccions fotogràfiques de conjunts i detalls de claustres romànics de Catalunya, obtingudes pel soci senyor Jaume Colomé. A dita exposició precedí l'exhibició d'exemplars gràfics relatius a la representació simbòlica de la Mort en les diverses escoles artístiques, medieval, renaixement i modernes; hi figuraven 255 exem-

plars facilitats pels socis senyors Blasi, Calvó, Coromines, senyora Vídua Culat, i Bertran i Serra.

Per tal de solemnitzar la festa de Sant Jordi es féu una exposició iconogràfica del gloriós cavaller, Patró de la nostra Pàtria.

Ha de qualificar-se d'exposició permanent l'escollida collecció de dibuixos (deguts als socis de les primeres associacions excursionistes, la fusió de les quals donà naixença a l'actual CENTRE), reproduccions de conjunts i detalls dels monuments i llocs pintorescos de la nostra terra, obtinguts quan la fotografia, anant pel món, oferia dificultats, per socis antecessors nostres, la major part ja desapareguts, si bé el seu nom perdura en la nostra història artística. Hem alludit als Rusiñol, Pascó, Masriera, Fité, Llorens, etcètera. Dita exposició està instal·lada al local que la Secció té destinat a arxiu i reunions.

Seguint el programa del curs, la Secció realitzà les següents visites a colleccions particulars d'arqueologia i d'art. Començà per la del soci senyor Alexandre Cortada, de valuosos exemplars de miniatures, mobles, pintures, etc. Seguí a l'esmentada, la que tingué lloc a la casa-museu del senyor Cabot i Rovira, que conté diverses preciositats en obres del més exquisit gust, antigues i modernes. Invitats pel soci senyor Riera, fou visitada la finca que posseeix a Sardanyola, on ha descobert una estació ibèrica, que, possiblement, quan estigui del tot desembarassat el seu emplaçament, tindrà la importància de l'estació que existeix a Santa Coloma de Gramanet al turó del Pollo. El nostre consoci té recollits un nombre considerable de fragments de terrissa i altres vestigis importants.

Les excursions realitzades per la Secció foren les que tingueren lloc a Santes Creus, Poblet i Montblanc, a l'objecte de conèixer les obres de restauració que s'hi estan portant a terme, especialment en l'insigne cenobi pobletà.

La Secció està portant a la pràctica el propòsit de formar un índex dels colleccionistes residents en terres de llengua catalana. Per això té circulades gran nombre de fulles als més coneguts colleccionistes d'antiguitats i obres d'art. L'èxit ha premiat l'esforç. Hem de fer constar que, iniciada la idea pel soci senyor Simó, la contribució personal del soci senyor Genovart ha contribuït a l'obra, de manera que el CENTRE tindrà format, dintre de poc temps, un «corpus» d'especialistes i aficionats, d'un interès pràctic evident, els resultats del qual, en les nacions on hi ha establert aquest servei, són de gran vàlua per a la general cultura.

SECCIÓ DE GEOGRAFIA.—El professor senyor Pau Vila explicà el curset organitzat per aquesta Secció sobre el tema *Treballs de preparació, investigació i discussió per arribar a la delimitació comarcal de Catalunya*, que avui ha assolit tanta actualitat.

SECCIÓ D'ESPORTS DE MUNTANYA.—La vida d'aquesta Secció ha estat de gran activitat durant el passat curs. Han anat a càrrec dels elements de la Secció d'Esports de Muntanya nombroses conferències divulgadores de la muntanya, de l'esquí i del camping. Entre les que han tingut lloc al local del CENTRE, anotarem les que constituïren el cicle que sota el títol *Acampades i excursions per l'Alt Pirineu* es donà sobre els campaments a les valls d'Astós i de Llosàs els anys 1929 i 1930, i les excursions des d'ells efectuades.

Constituí el cicle un total de 4 conferències a càrrec dels senyors Josep M.ª Guilera, Josep Puntas, Josep Torent i Albert Oliveras.

Sobre temes d'esports d'hivern, són d'esmentar les del senyor Guilera, el qual llegí alguns capítols de la seva obra *Carnet d'un esquiator*, i la del senyor Garcia sobre *L'esquí a Noruega*.

Per quarta vegada s'ha celebrat el Saló Català de Fotografia de Muntanya que superà els anteriors en nombre proves exposades; en qualitat no en desmereixé pas. Hi foren atorgats els següents premis:

Medalla d'or, al senyor Albert Oliveras.

Medalla de vermeil, al senyor Josep M.ª Guilera.

Medalla d'argent, al senyor Pau Badia.

Primer accèssit, al senyor Pau Sagnier.

Segon accèssit, al senyor Ignasi de Quadras.

Tercer accèssit, al senyor Joan Roig.

Coincidint amb el I Saló de l'Esquí Català tingué lloc una exposició de fotografies i croquis del campament de Llosàs, que donà a conèixer les nombroses ascensions efectuades als cims de la Maladeta, de les regions de Neouvielle i del massís calcari, visitades a continuació.

L'exposició que més èxit ha tingut, i que constitueix sense dubte un dels actes més reeixits de la vida de la Secció, ha estat el I Saló de l'Esquí Català, en els estands de la qual es varen exposar esquís i accessoris de tota mena; va resultar una manifestació brillant de la indústria catalana al servei dels esportius, i de l'esforç d'aquests per tal de fer-la conèixer.

A part de l'organització del I Saló de l'Esquí Català, la Secció

ha actuat intensament per facilitar a tothom l'adquisició de material de bona qualitat per a camping, excursions i esquí; va aconseguir que nombrosos articles, malgrat les adverses circumstàncies, es cotitzessin a preus ben inferiors als normals.

El servei de lloguer de tendes de campanya, mantingut a un preu moderadíssim, posa també el camping a l'abast de tothom.

Un altre esdeveniment remarcable l'ha constituït la inauguració del nou local de la Secció, la qual compta ara amb una sala de juntes, un departament per a material i una ampla sala d'estudi i conversa, que facilitarà un major contacte entre els associats i la cooperació de tots en les tasques de la Secció.

Degut a la manca extraordinària de neu que es deixà sentir durant l'hivern passat, de tot el complet programa de concursos tan solament es pogué córrer el campionat de Catalunya de fons, que fou guanyat pel soci senyor Mullor. Per equips triomfà també el CENTRE en classificar-se en primer lloc.

Els esquiadors de la Secció participaren en la cursa organitzada a Porté i coll de Puymorens per l'Ski Club del Rosselló, i al campionat d'Espanya, corregut al Guadarrama en dolentes condicions.

Les excursions més importants efectuades a l'hivern, foren les següents: al cercle de Colomés i vall de l'Escrita; al cercle de Gerbé; a Andorra i Ariège; als cercles de Gerbé, Colomés i Saburedo; al cercle de Siscà, i a Aneto i Maladeta.

Entre les excursions efectuades el passat estiu, destaquen el campament oficial de la Secció a l'estany de Sant Maurici, al qual es donà caràcter de familiar, i les excursions als Alps de l'Oissans, al Vignemale, Infern i Balaitus; a la Vallferrera; al cercle de Colomés; al Ribagorçana i Maladeta, i a la Pica d'Estats.

El nombre d'excursions efectuades per la Secció en el transcurs d'un any és de 61, amb un total de 112 ascensions.

Els pagaments efectuats per utilització d'una tenda durant un dia han estat, durant el mateix any, 74.

La nota remarcable d'aquestes excursions ha estat el crescut nombre de participants en moltes d'elles, i la intensa i destacada actuació femenina.

ESTUDI DE LA MASIA CATALANA.—Com és sabut la Fundació Concepció Rabell, Vídua de Romaguera, concebuda com un complex que enclou modalitats diverses de la cultura catalana, encarregà a aquest CENTRE l'estudi de *La Masia Catalana*. L'estudi ha d'és-

ser una apologia de la família que viu arrelada damunt el terror.

La primera feina a fer: la recerca, aplegament i ordenació de materials, està ja molt avançada, en especial l'arxiu fotogràfic comarcal, que és, de moment, l'obra de més presentació de les ja fetes; actualment compta amb 6.118 fitxes.

S'han fet missions en el que comprèn la terra del Besòs al Tordera d'una manera especial, a fi de poder donar prompte una visió de la masia en aquesta contrada, sense les falles que forçosament tindria una obra duta pel sol aplegament de dades fet a l'atzar.

Una mostra del resultat de les recerques fou l'exposició que se celebrà en aquest CENTRE durant el mes d'abril, la qual féu referència als termes municipals de la part del pla de Barcelona, situat entre el Besòs i Mongat. Des de les grans cases senyoriales, moltes d'elles ara esdevingudes masies, fins a les clàssiques de tres cossos, totes hi eren estudiades.

L'Arxiu fotogràfic comarcal esmentat, junt amb el format per diversos gràfics, postals, fotografies, plànols, dibuixos, etc., amb un total de més de 12.000 fitxes, han permès d'establir dades certes referents als diversos tipus de masia, de com s'han format, de la manera que estan repartits pel país... Com que ara es disposa de la base d'aquest aplegament ordenat de material, que comprèn els aspectes històric, moral, arquitectònic, pintoresc, folklòric, jurídic..., s'anirà a donar a conèixer l'estudi fet, en forma que sigui digne del fet secular de la masia catalana, al qual tantes generacions degueren l'estabilitat llur.

DIADA DE SANT JORDI.—Amb gran solemnitat es va celebrar aquesta festa patronal del CENTRE, amb l'assistència de les nostres autoritats populars. Prengueren seient a la presidència, en representació de la Generalitat de Catalunya, el conseller senyor Serra i Moret, i en la de l'Ajuntament el tinent d'alcalde senyor Xirau i Palau, als quals acompanyaren els que componen la Junta Directiva del CENTRE.

L'adjudicació de la Medalla d'or, instituïda pel soci senyor Patxot, fou atorgada a la senyora Francesca Bonnemaison Vídua de Verdaguer; a requeriment del President del CENTRE, li fou lliurada pel representant de la Generalitat, senyor Serra i Moret, amb un interessant discurs.

La senyora Vídua de Verdaguer agrafà amb sentides frases l'adjudicació amb la qual se l'honorava.

Prengueren part a la festa el Canonge Dr. Cardó, el qual llegí una prosa titulada *El drac interior*; el senyor Cabot i Rovira que, per malaltia del senyor Patxot, llegí un interessant treball que aquest havia preparat expressament per a aquest acte, en el qual es glossa l'obra de l'Institut de Cultura de la Dona, i recità la seva poesia inèdita *A Sant Jordi*. Tancaren la festa uns escaients parlaments del President del CENTRE i del representant de l'Ajuntament, senyor Xirau i Palau.

SESSIÓ NECROLÒGICA A LA MEMÒRIA DE MOSSÈN GUDIOL.—El CENTRE volgué honorar la memòria d'aquest il·lustre vigatà, que fou zelós conservador del Museu Episcopal de Vic. A l'efecte li dedicà, amb la cooperació del Centre Excursionista d'aquella ciutat, una sessió necrològica, en la qual prengueren part: el President del CENTRE, senyor Maspons; Mossèn Junyent, membre d'aquell Museu; Mossèn Trens, del Museu Diocesà de Barcelona; el senyor Vila i Abadal, en representació de la capital de la Plana; el senyor Folch i Torres, del Museu Arqueològic de la nostra ciutat, i el senyor Gudiol, nebot de l'homenatjat. Tots s'ocuparen, en llurs respectius parlaments, dels diversos caires de l'obra realitzada per Mossèn Gudiol.

BIBLIOTECA.—També ha anat augmentant la importància de la nostra Biblioteca, com us en podeu fer càrrec per la següent estadística:

Volums ingressats, 327; repartits com segueix:

Per compra	42
Per canvi	16
Per donatiu	269

Noves publicacions:

Nova York.—*Parnassus*.

Nova York.—*The Art Bulletin*.

Strasbourg.—*La Revue du Ski*.

Intercanvis establerts amb:

Nova York —*Parnassus* i *The Art Bulletin*.

Servei de préstec de llibres: 262 volums contra 212 l'any passat.

També ha augmentat aquest any el nombre de lectors, que ha estat el de 3.004 contra 2.770 l'any anterior. Sumat el préstec de llibres dona un total de 284 lectors en més aquest any.

El total de volums de la Biblioteca, sense comptar les revistes, és de 8.892 contra 8.673 l'any passat.

El nombre de socis en acabar el curs en 30 de juny de 1931, era de 1302.

Aquesta és, succintament ressenyada, la tasca que el nostre CENTRE ha realitzat durant el darrer curs 1930-1931. Per a aquesta tasca no ens han calgut pocs esforços, sobretot si es té en compte les reduïdes possibilitats econòmiques del CENTRE, que no té altres ingressos que les quotes aportades pels seus socis. Suplint aquesta manca de possibilitats, el nostre amor al CENTRE, a la cultura, a l'excursionisme i a la nostra terra, ens ha ajudat a portar a terme la nostra obra. Millor hauria estat aquesta, però, si haguéssim disposat de més mitjans econòmics. El restabliment de les corporacions populars, ens esperança que aquestes, com abans de la dictadura, voldran cooperar a la tasca d'aquest CENTRE amb aquelles aportacions amb què ens ajudaven, i així poder fer més gran l'obra que realitzem en pro de l'excursionisme, de la cultura i de Catalunya.

FÈLIX TURULL I FOURNOLS

CONFERÈNCIES

Acte inaugural del Curs 1931-1932.—El dia 30, el CENTRE celebrà l'acte inaugural del Curs 1931-1932, que enguany assolí una solemnitat remarcable. Hi assistiren el governador civil, senyor Oriol Anguera de Sojo, al qual acompanyava el seu secretari i soci del CENTRE senyor Marian Iglesias d'Abadal; representava el President del Govern de la Generalitat de Catalunya el diputat d'aquesta, Dr. Francesc Trabal; al Batlle de la ciutat, el regidor Dr. Ermenegild del Llano; al Rector de la Universitat, el Dr. Balcells, i al Bisbe de la diòcesi, el soci del CENTRE Mossèn Jaume Oliveras, tots els quals, juntament amb el President del CENTRE, senyor Pau Vila i altres membres de la Junta Directiva ocuparen l'estrada presidencial. Excusà la seva assistència el General de la 4.ª Divisió. Hi concorregueren també representacions de diverses entitats excursionistes de Barcelona i foranes.

Obert l'acte, el Secretari del CENTRE, senyor Fèlix Turull i Fournols, llegí una documentada Memòria, que, pel seu interès, inserim íntegrament a part, en la qual es fa una detallada recensió de les

activitats del CENTRE i de les seves diverses Seccions durant el darrer curs.

Prengué després la paraula el President del CENTRE, senyor Vila, el qual adreçà una salutació als socis i a les autoritats que havien volgut honorar l'entitat amb llur assistència a l'acte. Donà per inaugurat el Curs 1931-1932, i començà a desenrotllar la seva anunciada conferència.

La vall de Lord. Una vila industrial a muntanya.—El professor senyor Pau Vila féu una documentada descripció d'aquella contrada catalana i estudià les diverses característiques de la comarca, dels seus habitants i llurs activitats.

Glossà, especialment, el poble de Sant Llorenç de Morunys, anomenat també Sant Llorenç dels Piteus; després de fer-ne ressaltar la història, féu una suggestiva apologia del turisme.

Acabada la conferència es projectaren diverses fotografies de la comarca, que el conferenciant descriví, relacionades amb la seva anterior dissertació.

Finalment, el senyor Vila invità les autoritats que adrecessin unes paraules a l'auditori, a la qual cosa accediren. Començà el governador civil, senyor Anguera de Sojo.

Després de fer un elogi del CENTRE per la seva tasca científica i cultural, va remarcar com totes les personalitats rellevants del segle passat hi mantingueren un estret contacte. En acabar féu vots per al progrés de l'entitat.

El diputat de la Generalitat, doctor Francesc Trabal, digué que portava per a tots els socis una fervent salutació del President del Govern de Catalunya, senyor Francesc Macià. Recordà la història de les columnes que es conserven al casal del CENTRE i posà de relleu l'obra del mateix, que li meresqué qualificades lloances.

Finalment, el regidor senyor Ermenegild del Llano féu una interessant apologia de la Cultura. Recordà com el CENTRE, durant aquests darrers anys, ha hagut de subvenir a les necessitats que les seves activitats li creaven amb l'únic ingrés de les quotes dels seus socis, per haver-li estat suprimides per les Corporacions de la dictadura les subvencions de què gaudia; manifestà el seu propòsit d'ésser un ferm defensor d'aquestes subvencions, per al presupost municipal vinent.

Acabats els parlaments i després de donar-se per finalitzat l'acte, es passà a visitar l'exposició de fotografies, organitzada per la Secció d'Esports de Muntanya.

SECCIÓ D'ESPORTS DE MUNTANYA

Durant la passada temporada d'estiu aquesta Secció ha efectuat, entre d'altres, les següents excursions:

A Matagalls.

A Sant Maurici, on s'installà el campament oficial de la Secció, i des d'on s'organitzaren excursions als pics de Peguera, Ratera, Basiero Oriental, Basiero Occidental, Encantats Occidental, del Portarró, Comoloformo, Biciberri i Subenulls, alguns dels quals foren ascensionats diverses vegades.

A Panticosu, pics de l'Infern, agulla de Chabairou, refugi Bay-sellance, Vignemale, barraca de Port Vell, pic de Brazato, pic de Tablato, Panticosa, Sallent, Balaitous i Eaux Bonnes.

A Tossa Borina i La Muga.

Al Pic Negre d'Envalira, pic dels Pessons, Andorra, Seu d'Urgell, Querforadat i serra del Cadí.

A La Muga i pic de Montmalús.

Al pic de Campcardós.

Al pic d'Eina, Font Romeu, vall d'Ausat i pic de Casamanya.

A Grenoble, refugi de Temple-Ecrins, coll de la Temple (3.283 m.), refugi de la Pilatte o Gioberney, coll dels Bans (3.380 m.), refugi de Temple-Ecrins, pic Coolidge (3.756 m.), Les Etages, refugi del Promontoire (3.092 m.), bretxa de la Meige (3.358 m.) i La Grave.

A La Rebuira, pica d'Estats i pic de Noris.

Al refugi de la Restanca, Montarto d'Aran, cercle de Colomés, vall de Caldes de Boí, Comoloformo, tuc de Mulleres, Aneto i Maladeta.

Als estanys Forcats, pic de Tristanya i pic de Sarrera.

A la Vallferrera i Andorra.

A Sant Salvador de les Espases.

A Montserrat, Gorro Frigi, roca de la Trinitat i Sant Dimes.

Als cercles de Gerbé i de Saburedo.

A Valldossera i el puig de Montagut.

A Torelló, La Boadella, coll de Bracons, Font Tornadissa, Vi-drà i Sant Quirze.

A Sant Hilari, santuari del Coll, Ossor i Angles.

A Breda, Montsoriu, Riells i Gualba.

S'han instal·lat nombrosos campaments en diferents llocs del Pirineu (Gerbé, Llosàs, estany d'Engolasters, Sant Maurici, Colomés....) i a Sant Llorenç del Munt.

També s'han efectuat diverses excursions i campaments a la Costa Brava.

El nombre total de campaments ha estat de 17.

Entre les excursions d'itineraris difícils i poc coneguts figuren l'ascensió de la Maladeta Oriental per la canal del Coll Maleït i el descens per la canal de la bretxa Russell.

Com a clausura de la temporada, el dia 17 d'octubre tingué lloc el sopar anomenat dels 3.000 metres, al qual assisteixen, entre altres, els socis que han assolit cims que depassen aquella alçària.

Els itineraris de les excursions efectuades figuraran amb major detall en el BUTLLETÍ del mes de desembre.

BIBLIOTECA

REVISTES INGRESSADES ÚLTIMAMENT. - SUMARIS RESUMITS

BUTLLETÍ DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LA COMARCA DE BAGES

L. D. *Geografia Comarcal. Rajadell*. 1931-205.

CLUB ALPINO ITALIANO

Salvadori, M. *La cima Ovest di Lavaredo*. 1931-457.— Bertolini, A. *Traversata Sciistica da Courmayeur a Chamonix*. 1931-465.— Benedetti, G. *Nel Gruppo di Brenta*. 1931-477.— Coppelotti, C. *Le Montagne di Giovanni Ruffini*. 1931-483.— Strunia, Massimo. *Vette con nome e senza nome (Nuovi ascensioni sulle montagne rocciose canadesi)*. 1931-521.— Ghiglione, Piero. *La Parete Nord del Cervino*. 1931-531.— Mazzotti, Giuseppe. *Il campanile di Val Montanaia*. 1931-534.

THE NATIONAL GEOGRAPHIC MAGAZINE

Grosoenor, Gilbert. *Washington Through the Years*. 1931-517.

TERRE AIR MER. LA GEOGRAPHIE

Wavrin, Marqués de. *La région de Marañon*. 1931-193.— Hertz, Martí. *La nature en Finlande*. 1931-226.— Groslier, George. *Eaux et Lumières: Journal de route sur le Mékong Cambodgien*. 1931-226.

CONFERENCIES I EXCURSIONS PROJECTADES

PER AL MES DE DESEMBRE DE 1931

Dies 4 i 11 — A las 10 de la nit, tindran lloc dues sessions en què es projectaran clixés de paisatges catalans.

Dia 18.—A les 10 de la nit, el soci senyor Feliu Duran i Cañameras donarà una conferència sobre el tema *La protecció a les antiguitats*.

Aquestes conferències seran il·lustrades amb projeccions.

ADVERTIMENT.—Es demana als socis del CENTRE que vulguin indicar les conferències i excursions que tinguin preparades per a aquest curs, per tal de poder ordenar-les amb temps.

Secció de Fotografia

Dies 6, 7 i 8.—Excursió a Lleida i província d'Osca.

Dia 13.—Excursió a Santa Llúcia de Puigmal i collada de Santigosa.

Dia 20.—Excursió a Vacarisses i Rellinàs.

Dia 27.—Excursió a Sant Pere Màrtir.

ADVERTIMENT.—A les 10 de la nit del primer dijous, es projectaran diapositives de triades colleccions dels socis, els noms dels quals s'anunciaran oportunament.

Les hores de sortida i els altres detalls de les excursions, es convindran en les reunions dels dijous, a les 10 de la nit, i seran posades de manifest en la taula d'anuncis.

SUB-SECCIO DE CINE D'AFICIONAT

La Secció de Fotografia prega als socis posseïdors d'aparells cinematogràfics de filmar, que s'inscriguin a la Sub-Secció de Cine d'Aficionat, per tal de cooperar a l'organització i engrandiment de la mateixa durant l'actual curs.

La inscripció pot efectuar-se en la llista que a l'efecte està exposada al CENTRE, i, en fer-ho, cal indicar el tamany dels films de l'aparell.

Secció d'Esports de Muntanya

Per al mes de desembre aquesta Secció té en projecte, especialment per als dies 6, 7 i 8 i les festes de Nadal, excursions amb esquís, els itineraris de les quals s'anunciaran oportunament. Per

a les festes de Nadal es gestionarà de fer el viatge en autocar per a millor comoditat i aprofitament del temps.

Els dimarts, dijous i dissabtes continuaran les sessions de gimnàstica aplicada a l'esquí.

CAMPANYA DE DIVULGACIÓ DE L'ESQUÍ

La Secció organitza per al mes de desembre una campanya pro-esquí, dedicada a fomentar la seva pràctica en les poblacions pirenenques i sub-pirenenques. Els elements de la Secció estan disposats a oferir la seva col·laboració a tots aquells nuclis interessats que ho sol·licitin, i divulgar els Esports de Neu per mitjà de conferències, curssets teòrics i demostracions sobre la neu, sempre que això sigui possible.

Oportunament hom féu pública aquesta campanya per tal que les entitats a les quals poguéis interessar es possessin d'acord amb la Secció per combinar les primeres sortides.

La Secció d'Esports de Muntanya ha rebut la següent comunicació de l'«Asociación de Ingenieros de Montes», domiciliada a Madrid:

Per estimular l'amor a les nostres muntanyes i per a premiar l'entusiasme dels esportius que, en noble competència, recorren les serres espanyoles i escalen llurs cims, aquesta Associació ha acordat de crear, a partir de l'any 1932, un premi, que consistirà en una copa que, amb el títol de «Trofeo de los Ingenieros de Montes: Premio al montañismo», s'adjudicarà a l'excursionista que, des del primer de gener al 31 de desembre de cada any, hagi dut a terme dins d'Espanya major nombre d'ascensions de mèrit, qualificades d'acord amb les següents bases:

a) El trofeu consistirà en una copa que guardarà l'«Asociación de Ingenieros de Montes» i en la qual cada any s'inscriurà el nom del guanyador i el de la Societat on pertanyi.

Al guanyador se li donarà com a premi una reproducció en miniatura del Trofeu.

b) Podran aspirar al Trofeu tots els qui pertanyin a una Societat excursionista espanyola.

c) Per guanyar-lo es contarán totes les ascensions realitzades, que es classificaran en aquesta forma:

Es contarà un punt per cada ascensió a cims d'alçària compresa entre 1.000 i 2.000 metres.

10 punts als cims de 2.000 a 2.500.

15 punts als cims de 2.500 a 3.000.

20 punts als cims de més de 3.000.

Aquestes puntuacions es duplicaran quan les ascensions siguin executades en època de neus i glaç.

d) S'exceptuaran d'aquesta puntuació els cims de l'Almanzor, a l'hivern, els dels Galayos, Hermanitos, penya Cerredo, penya Santa d'Enol, Naranjo de Bulnes, cims dels Pireneus i altres serres espanyoles que per la dificultat de llur escalada en l'època de neus, o també a l'estiu, mereixin una puntuació especial que fixaran els Comitès esportius de les Societats excursionistes de Madrid, d'acord amb els Comitès de les altres Societats de la resta d'Espanya.

e) Les puntuacions a què es refereix l'apartat anterior, un cop aprovades per la «Asociación de Ingenieros de Montes», figuraran definitivament en les bases que en el successiu regiran l'adjudicació del Trofeu.

f) Cada cim podrà puntuar només dues vegades per a un mateix excursionista, una a l'estiu i l'altra a l'època de glaç o neu.

g) La comprovació de les escalades que es facin, les efectuaran les societats excursionistes en la forma que determinin llurs comitès, de comú acord.

h) Els excursionistes que prenguin part en aquest campionat, deuran rebre, per cada ascensió realitzada, una papereta justificativa, signada per la societat comprovadora, en què consti l'època, l'estat del cim i el nom de l'excursionista.

Les directives de les societats trametran la relació detallada de les paperetes lliurades a llurs socis a la Junta Directiva de l'«Asociación de Ingenieros de Montes» (Marquès de Valdeiglesias, 1) abans de 20 de gener de cada any.

La Junta Directiva de l'«Asociación de Ingenieros de Montes» compulsarà els mèrits d'acord amb les bases, i adjudicarà el Trofeu mitjançant acta en la qual constaran els noms dels participants amb les respectives puntuacions, i també el de les Societats a què pertanyin, les quals en rebran una còpia.

i) Un cop adjudicat el Trofeu, dintre del mateix mes de gener, es lliurarà la copa al guanyador per un representant de l'«Asociación de Ingenieros de Montes», en els locals de la Societat a què el guanyador pertanyi.

j) La Societat els membres de la qual hagin guanyat el Trofeu

quatre anys, rebrà com a premi a l'estímul mantingut entre els seus afiliats, el Trofeu original, que passarà a la seva propietat.

Madrid, 1 de novembre de 1931.—El Secretari, *Antonio Bernad*.
—El President, *Juan A. Pérez-Urruti*.

La Secció d'Esports de Muntanya avisa els seus socis que donguin compte al CENTRE de totes les ascensions que vagin fent a fi que pugui prendre part en l'esmentat concurs, puix que ha decidit concórrer-hi.

ADVERTIMENT.—La Secció estableix els divendres, de 8 a 9 de la vetlla, per a canviar impressions i ultimar els itineraris i horaris de les excursions del diumenge.

Secció de Geografia i Geologia

Dia 22.—A dos quarts de 8 de la nit, el soci Mossèn Josep R. Battaller donarà una conferència, il·lustrada amb projeccions, sobre el tema *Excursions geològiques pels terrenys secundaris de Catalunya i regions limítrofes*, la qual forma part del cicle que, per al present curs, ha organitzat aquesta Secció.

Secció d'Arqueologia i Història

CONFERÈNCIES

Dia 2.—A les 7 de la tarda, el soci senyor Joan Roig i Font donarà una conferència sobre el tema *Del Cardener al Segre*.

Dia 9.—A les 7 de la tarda, el soci senyor Joan Roig i Font donarà una altra conferència sobre el tema *Del Segre, per la vall de Lavansa, al Cardener*.

En el successiu, les conferències que setmanalment organitza aquesta Secció se celebraran els dimecres en lloc dels dijous.

ADVERTIMENT

Es prega als concurrents a les excursions, visites i altres actes, que no es descuidin de portar la insígnia del CENTRE, per tal d'evitar confusions amb persones que, titulant-se excursionistes, no guardin la deguda compostura.

BUTLLETÍ DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA*Publicació mensual*

Un vol. anual de 384 pp. text, 96 pp. làmines i nombrosos gràfics,
i un SUPLEMENT de 192 pp.

Abonament: Socis del CENTRE, 15 pessetes anyals

SUMARI DEL BUTLLETÍ DE NOVEMBRE DE 1931

Riberes del Gaià, per F. BLASI I VALLESPINOSA.—*Regles d'etiqueta entre els esquiadors*, per J. M.ª GUILERA trad.—*L'arc de Sant Martí de nit*, per F. MASPONS I ANGLASELL.—*La casa dels Colom a Barcelona*, per ENRIC MITJANA DE LAS DOBLAS.—*Bibliografia (Dom Anselm M.ª Albareda. Història de Montserrat)* per PELEGRÍ CASADES I GRAMATXES.—*Estació meteorològica de Viella (tercer trimestre de 1931)*

LAMINES

LXX. *Muntanya i plans de Montagut. La Llacuna. Plaça.*—LXXI. *La Llacuna. Entrada a la plaça. Montagut. Església.*—LXXII. *Montagut. Interior de l'església. Querol. Vista del poble i el castell.*—LXXIII. *Vespella. Església parroquial. Vista del poble.*—LXXIV. *Un jai de les riberes del Gaià.*—LXXV. *Parròquia de Valldossera. Sant Magí de la Brufaganya.*—LXXVI. *Valldossera. Imatge que es venera a la parròquia. Sant Magí de la Brufaganya.*—LXXVII. *Les Fonts de Sant Magí de la Brufaganya. Vall d'Aiguaviva*, per F. BLASI VALLESPINOSA.